

NATUUR IN EN OM WESTZAAN - FRED EERENBERG

Speenkruid is de echte lentebode

Nu is bloeiend speenkruid, naast klein hoefblad en de gele dotterbloem, voor mij het echte begin van het voorjaar, de mooiste periode van het jaar. Het is een prachtige, langbloeiende plant, die het uitstekend doet in een wat verwilderde tuin. Hij past helemaal bij ons, Kroosduikers. Speenkruid (*Ficaria verna*) doet het zowel goed in de schaduw als in de volle zon. Het is wel een hebbelijke plant; hij pakt voedingsstoffen (nutriënten) af van andere planten. Zo groeien bomen minder goed naast speenkruid.

Wist u dat de jonge blaadjes van het speenkruid kunnen gegeten worden? Voordat de bloei intreedt. Heerlijk in de salade en in vele andere gerechten. Of even blancheren als spinazie om als verse groente te eten. Als de plant gaat bloeien zit er te veel protoanemonine in de bladeren om te kunnen eten. Dat is een licht giftige stof. Ook de wortels zijn prima eetbaar; je moet ze even gaar koken. Verder worden de bloemknopjes ingemaakt om ze als kappertjes te eten.

De blaadjes bevatten een grote hoeveelheid vitamine C en werden vroeger in de oude tijd gegeten om

scheurbuik te voorkomen. Het werd van de 16e tot de 19e eeuw meegenomen op lange zee-reizen naar vooral de Oost, omdat er onder zeelieden altijd een tekort aan verse groente en fruit was. Bij het drogen van de oudere bladeren ontstaat er echter een giftige stof. Dat werd heel vroeger in de Alpen op pijlen gesmeerd om van ver een prooi te kunnen doden.

Speenkruid heeft vooral na de bloei kleine, bolronde knolletjes in de oksels onder aan de onderste bladeren. In de volksgeneeskunst wordt gezegd wortelknolletjes helpen tegen aambeien, oftewel speen.

Speenkruid

Speenkruid is een wijdverbreide uitheemse soort die als invasieve plant wordt beschouwd. In Nederland is ze erg algemeen en komt veel voor in ons laagveen. De Latijnse naam *ficaria* stamt af van *ficus*, oftewel vijg. Dat slaat op de peer- of vijgvormige knolletjes van de plant. *Verna* betekent voorjaars. Speenkruid wordt in enkele plaatsen boterbloem genoemd en ook wel pinksterbloem. Andere namen zijn: haneklootjes (Friesland), kattenklootjes (Noord-Holland),

papenkloten (Zuid-Holland), kikkerbloem, kleine boterbloem, kleine gouwe en oelekebloem (Achterhoek).

Speenkruid is rotspul, zeggen de meeste tuinmannen. Als je het eenmaal in je tuin hebt, kom je er nooit meer van af. Moet dat dan, vroeg ik mij een beetje meewarig af? Speenkruid kan inderdaad flink woekeren, maar ik maak me daar niet druk om. In de zomer zie je er helemaal niets meer van terug.